

Nr 282.

Av herr **Andersson** i Rasjön **m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 143, angående telefon- och telegramavgifterna för tiden från och med den 1 juli 1921 m. m.

I proposition nr 143 begär Kungl. Maj:t riksdagens yttrande i fråga om bestämmandet av telefon- och telegramavgifterna för tiden från och med den 1 juli 1921, och förutsattes i densamma, att de höga taxor, som föreskrevs i Kungl. Maj:ts kungörelse den 25 september 1920 och som nu gälla, skola tillämpas jämväl efter denna tid och tillsvidare. Som motiv härför åberopas vissa beräkningar, som synas ge vid handen, att telegrafverkets drift med tillämpandet av lägre taxor icke skulle lämna så stort överskott, att det i anläggningarna nedlagda kapitalet skulle skäligen förräntas.

Gentemot denna argumentation för en fortsatt taxehöjning, som förutsätter omöjligheten av omkostnadernas nedbringande, må anföras, att med nuvarande nedåtgående konjunkturer och därav följande sänkning av prisindexen samt tillfölje de jämkningar i fråga om dyrtidstilläggen, som riksdagen torde komma att besluta, telegrafverkets utgifter för avlöningar bör kunna väsentligt reduceras, samt att beträffande lednings- och stationsmaterial ett beaktansvärt prisfall under de senaste månaderna ägt rum, på vissa artiklar t. o. m. ned till de före 1914 gällande s. k. fredsprisen. Då nu industriens arbetare ställas inför nödvändigheten av lönesänkning, bör väl någon dylik kunna tänkas även för telegrafverkets linje- och verkstadspersonal.

Bortsett från frågan om räntabiliteten av statens telegraf- och telefonanläggningar torde dock andra skäl för en lägre taxepolitik böra tillmätas en avgörande betydelse. Under rådande depression inom närings-

livet bör det vara staten angeläget att icke belasta samfärdseln med högre taxor än alldeles nödvändigt, och särskilt manar omtanken om de små affärsidkarna och hantverkarna framförallt på landsbygden till varsamhet vid utkrävandet av de avgifter varom här är fråga. Med nu gällande och ifrågasatta taxor utgör årskostnaden för billigaste abonnemang vid de vanligaste stationstyperna, grupp IV och V, 110 resp. 80 kronor, vartill komma extra avgifter för klockor o. dyl. samt arrende för ledning, i de fall då telegrafverket tillhandahåller dylik utanför frikrets. Gäller abonnemanget någon rörelse, handel, verkstad eller mejeri m. m., så stegras avgifterna till 160 resp. 130 kronor. Flertalet abonnenter vid landsbygdsstationerna få vidare bekosta anläggning och underhåll av dyrbara ledningar, understundom på milslånga sträckor.

För den som något känner de ekonomiska svårigheter, som den inträdda ekonomiska krisen medfört för många av våra små näringsidkare, framstår det klart, att sådana avgifter som dessa äro alltför betungande, och att staten måste medverka till deras sänkning, även med risk att telegrafverkets beräknade vinst förbytes i förlust. Fortvaron och utbredningen av ett välordnat och vidsträckt telefonväsende på landsbygden, med även för andra än de förmögna överkomliga taxor, är nämligen en faktor av stor betydelse, då det gäller att göra tillvaron mera dräglig för dem som bygga och bo på avlägsna och ensliga orter. En återgång till de abonnemangavgifter, som voro gällande före den 1 oktober 1920, torde väl vara det minsta som kan ifrågasättas.

Den av de sakkunniga föreslagna gruppindelningen av stationerna är i stort sett att betrakta som ett steg i rätt riktning, men däremot torde invändningar med fog kunna göras emot deras sätt att beräkna abonnemangavgifterna efter samma beräkningstekniska grunder för samtliga stationsgrupper. Ett hänsynstagande till möjligheterna för respektive abonnenter att utan anlitage av avgiftsbelagda rikssamtal erhålla förbindelse med ett större eller mindre antal andra abonnenter borde väl i någon mån inverka på avgiftsberäkningen. Oss synes, som på grund härav de avgifter som gälla för Stockholms och Göteborgs taxeområden i jämförelse med andra stationer vore alltför låga, vadan vid en jämkning nedåt av abonnemangavgifterna dessa områden kunna undantagas.

I den Kungl. propositionen föreslås de s. k. anläggningsavgifterna nedsatta till hälften av nu utgående belopp, och i motion nr 219 till andra kammaren innevarande riksdag yrkar hr Olsson i Ramsta m. fl., att denna anläggningsavgift må borttagas för nytillkomna abonnenter vid växelstationer, där telegrafverket ej bekostar växel. Emellertid förefaller det, som om tiden nu skulle vara inne att ta steget fullt ut och helt och

hållet slopa anläggningsavgifterna för att stimulera tilloppet av nya abonnenter och såmedelst i någon mån ersätta den avgång som taxeförhöjningen medfört. De skäl som föranledde införandet av denna avgift 1918, nämligen de höga materialprisen och önskvärdheten av att något hämma abonnenttillströmningen, kunna väl icke längre sägas vara för handen.

En ständig anledning till missnöje bland landsortens telefonabonnenter är det ofta till synes godtyckliga hänförandet av stationer till det ena eller andra taxeområdet, men rättvisligen må erkännas, att ett tillmötesgående av alla önskningsar, som framställas om ändringar häruti, varken vore önskvärt eller möjligt. För abonnenter vid stationer, som ligga vid gränserna mellan taxeområdena, i synnerhet då dessa gränisar, som många gånger skett, dragits genom tätt befolkade trakter, blir emellertid den fördyring av samtalstrafiken, som nödvändig göres av en livlig samfärdsl med angränsande taxeområde, oskäligt betungande, då som nu sker varje samtal taxeras till minst 40 öre.

För att i någon mån mildra den orättvisa, som drabbar dylika gränsabonnenter i jämförelse med dem som bo i områdenas centrala delar, borde de två lägsta avgiftsklasserna för rikssamtal sänkas. Så mycket riktigare vore väl detta, som många taxeområden i glest befolkade trakter bestå av ett fåtal stationer med ett ringa antal abonnenter.

Det torde vara otvivelaktigt, att, därest en taxehöjning i den omfattning som den den 25 sept. kungjorda underställts riksdagen, den icke skulle vunnit dennas tillstyrkan.

I all synnerhet gäller detta antagande näst sista stycket i § 12 i nämnda kungörelse rörande samtalsräkningen å abonnemang intagna å samma ledning, en bestämmelse som f. ö. möttes av sådan opposition, att dess tillämpning synes ha inhiberats. Med hänsyn till vikten av att taxenäringar i på samfärdslen så ingripande områden som telefon- och telegramtrafiken icke företages i strid mot den allmänna meningen och med tanke på de statsfinansiella konsekvenserna av att dessa taxor och avgifter ändras när som helst under budgetåret, borde riksdagen med skärpa uttala sig för att ändringar i telefonreglementet, evad dessa beröra taxeo- och debiteringsbestämmelserna, icke vidare måtte göras utan riksdagens hörande.

Med stöd av ovan anförda få vi föreslå,

att riksdagen i sitt yttrande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 143 måtte uttala sig för:
att abonnemangavgifterna för telefoner med behållande av de sakkunnigas gruppindelning reduceras

till ungefärligen de belopp som gällde före den 1 oktober 1920 med bibehållande likväl av nu utgående avgifter inom grupperna I och II;

att den s. k. anläggningsavgiften må helt bortfalla;

att avgifterna för rikssamtal för 3 minuters period må, då avståndet mellan taxestationerna icke överstiger 45 km., utgå med 20 öre och då avståndet uppgår till 45, men ej 90 km., med 50 öre; samt

att tillämpningen av dessa taxor må gälla från den 1 juli 1921 till den 1 juli 1922 och att Kungl. Maj:t måtte ge 1922 års riksdag tillfälle att yttra sig angående taxepolitiken efter nämnda dag.

Stockholm den 16 mars 1921.

C. A. Carlsson
i Gävle.

Gustaf Andersson
i Rasjön.

O. Johansson,
Edsbyn.

Ollas E. Eriksson.

Eskils Hans Hansson.